

Kirjallisuutta.

Arvid Järnefelt: *Evankeliumin alku* eli Jeesuksen syntyminen ihmisestä ja jumalasta. Helsingissä, Vaseniuksen kirjakaupan jaettavana, hinta 1:50. 62 siv.

Tämän kirjan ilmestyminen tekijän omalla kustannuksella osottaa jo, kuinka vähän Arvid Järnefeltiä vielä käsitetään. Muutamia vuosia sitten hän oli Suomen etevimpiä kaunokirjalijoita – jopa aaterikkain niistä, nyt, kun hän kokonaan on antaunut aatteen palvelukseen, nyt hän on onnistumaton profeetta, pilaripyhimys, jommoista ei tarvita meidän työteliäänä aikana, kuten eräs arvostelija äskettäin tuumi.

Luulenpa kuitenkin, ettei Arvid Järnefelt ole niinkään yksinäinen ja hylätty, kuin saman arvostelija edelleen päätteli. Paitsi niitä ystäviä ja auttajia, joita hänellä on „hengen maailmassa“, löytyy Suomessakin, etenkin nuorison kesken, monta, jotka innolla seuraavat hänen kehitystensä, siitä oppiakseen ja jalostuakseen. Ja se, että hän näennäisesti seisoo paikallaan eikä horjahda tuulen mukana, se herättää heissä luottamusta hänen „uskonsa“ perustuksiin. Jos kerran on elämän *ymmärtänyt*, kuinka sen sitte voisi toisin ymmärtää? Kehittyä voi, edetä saattaa, muttei muuttaa suuntaa. Ja kuitenkin lausutaan olevan suotavaa, että Arvid Järnefelt vielä ymmärtäisi käyttää lahjojaan ja kykyään tavalla semmoisella, jota nykyajan yhteiskunnassa muka on tarpeen.

Mutta mitä nykyaikainen yhteiskuntamme sotalaitoksineen, luokkaeroineen, prostitutsiooneineen ja pirunsaarineen kipeämmin kaipaa kuin juuri miestä, joka asettuen sen ulkopuolelle ottaa tyystin tutkiakseen niitä perusteita, joille se on rakennettu? Kiittäköön kohtaloaan Suomi, että sekin on synnyttänyt miehen, joka uskaltaa *ajatella*, ennenkuin sokeasti syöksyy „työhön“, mutta joka ajateltuaan on kyllin rohkea tarmolla toimimaan omistamansa periaatteen mukaisesti.

Ja nyt pari sanaa „Evankeliumin alusta“.

Tässä kirjasessa tekijä puolustaa kantaansa niitä väärinkäsityksiä vastaan, joita viime vuonna ilmestynyt „Mariansa“ oli aiheuttanut, s. o. hän selittää syyt, minkätähden hän uskoo, että Jeesuksen syntyminen on tapahtunut, niinkuin se Mariassa on esitetty.

Joka nyt odottaa syviin tieteellisiin tutkimuksiin perustuvaa todistelua, hän pettyy. Järnefelt tapansa mukaan ei vetoa ulkonaisiin, vaan sisäisiin kokemuksiin: hän on raamatusta löytänyt Jeesuksen opin, ihmeellisen yksinkertaisen, selvän, järkevän ja henkisen opin, ja sen valossa hän lukee kaikki ne raamatun kohdat, jotka ovat ristiriitaisia, puutteellisia tai epäselviä. Tämän Kristuksen opin ydin on, että ihminen on Jumalan poika. Tämän on Jeesus sisässään kokenut, ja tämän totuuden hän julistaa, jotta muutkin sen saattaisivat kokea. Hän on siis meidän veljemme, meidän vertaisemme, eikä hänen syntymisensä ole tapahtunut sen kummemmalla tavalla kuin muidenkaan ihmisten.

Näin pitkälle on kaikki hyvää. Vertaileva uskontotiede on tullut samoihin tuloksiin. Samaten kuin Jeesuksesta kerrotaan muista suurista uskonnonopettajista, että heidän syntymisensä oli yliluonnollista laatua: Krishnan äiti Devaki ja Buddhan äiti Maya olivat molemmat neitsyitä, vaikka mielikuvitus on vielä rikkaampi intialaisissa legendoissa kuin tuossa jotenkin realistisessa juutalaisessa (Katso esim. professori Rudolf Seydelin kaksi teosta: „Evangelium von Jesu“ ja „Die Buddha Legende“). Jopa Plaatonistakin on kerrottu, että hän syntyi neitsyestä. Mutta kun emme sitä usko, emmekä myöskään, että Buddha tai Krishna tai kukaan muu maailman opettajista olisi yliluonnollisesti syntynyt, niin miksikä asettaisimme Jeesuksen asemaan, jommoiseen hänen oma oppinsa ei vaadi häntä asetettavaksi? Muuten kreikkalainen sana *παρ'νοσ*, *parthenos*, joka käytetään Jeesuksen äidistä, ei merkitse ainoastaan „neitsyttä“, vaan myös „nuorta siveää vaimoa“ samaten kuin latinalainen sana *virgo*.

Arvid Järnefelt ei niin muodoin seiso höllällä pohjalla, kun hän puolustaa Jeesuksen luonnollista ja inhimillistä syntyperää, mutta sitten seuraa mielestäni heikko kohta hänen katsantokannassaan, nim. että Jeesus olisi ollut äpärapoika. Tämä sama kohta se juuri onkin herättänyt niin paljon vastenmielisyyttä „Mariaa“ kohtaan – ei kuitenkaan siitä, ettei se ole tieteellisesti varma tosiseikka,

vaan syystä, etteivät meidän aikamme ihmiset vielä ole vapautuneet erinäisistä ennakkoluuloista. Olkoon lapsi syntynyt „avioliitossa“ tai ulkopuolella sitä, „lankeemuksen“ seurauksena se maailmaan on tullut – se on epäilemättä kristinuskon oppi. Mitä tuo legenda Marian neitsyydestä muuta onkaan kuin todistus siitä, että kristikunta aina on pitänyt ehdotonta puhtautta korkeimpana ihanteenaan?

Vaan palatakseni asiaan. Niin ylevän kaunis kuin tuo ajatus onkin, että Jeesus olisi ollut „niitä lapsia, joita ihmiset heidän syntymisensä vuoksi ylenkatsovat“, emme kuitenkaan voi pitää sitä ainakaan vielä todistettuna asiana. Eräs vapaamuurari-traditsiooni kyllä puoltaa semmoista otaksumaa, mutta luulivathan (Lukaan mukaan) Jeesuksen aikalaiset, että hän oli Joosefin poika ja Matteus luettelee *Jeesuksen* esi-isinä Joosefin koko suvun. Eräs äskettäin löydetty syyrialainen alkuteksti kuuluu sitäpaitsi nimenomaan sanovan, että Joosef oli Jeesuksen isä: „Jakob siitti Joosefin, Joosef, joka oli kihlannut neitsyt Marian, siitti Jeesuksen, Messiaaksi kutsutun“ (ktso Päivälehdessä num. 272 „Vanhin evankeliumiteksti“). Enemmän syytä näyttää sentähden olevan otaksua, että Jeesus oli Joosefin poika. – –

Mutta Järnefelt ei tähtääkään tieteelliseen tarkkuuteen. Hän on lukenut evankeliumia „omalta kannaltaan, yksistään vaan tarkoituksessa hakea vastausta elämäkysymykseen“ (siv. 7) ja senpätähden kaikenmoinen syventyminen tieteellisiin tutkimuksiin vaan „viivyttäisi epätietoiseksi ajaksi . . . ja siirtäisi koko kysymyksen toiselle alalle“ (siv. 12). Epäilemättä täytyykin olla läpikäynyt samat henkiset kokemukset kuin Arvid Järnefelt voidakseen häntä täysin ymmärtää, sillä hänen teostensa arvo on aina psykologisessa sisällyksessä. Niinpä ehkä monelta „evankeliumin alun“ lukijalta jäävät huomaamatta ne totuudet sieluelämän alalta, jotka ovat esitettynä toisessa luvussa („Jeesuksen syntyminen jumalasta“) ja jotka muodostavat kirjan varsinaisen ytimen. Hän ei saata käsittää niitä kolmea kiusausta, jotka Jeesuksella oli korvessa, jollei hän ole „herännyt“ samalla lailla kuin Arvid Järnefelt kuvaa Jeesuksen heränneen Johannes kastajan luona Jordanin virran varrella.

P. E.

(*Päivälehti* 1898, N:o 276 A, Helsingissä, Sunnuntaina 27 p. Marraskuuta 1898, s. 1, palsta 8, s. 2, palstat 1-2.)